

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

מועד קטן - כ"ד

1. אלו מימרות למדנו בשם שמואל בעיני אבילות?

- א. אין אבילות בשבת.
 - ב. אבל ששימש מיטתו חייב מיתה. ואמר רב פפא שאינו חייב מיתה אלא רק אסור, ובשם ר' יוחנן זה נאמר. ומה שאמר שמואל: אבל שלא פרע ולא פרס חייב מיתה. עוד למדנו - מעשה באחד ששימש מיטתו בימי אבלו ושמטו חזירים את גוויתו.
 - ג. הנהגות האבל בשבת: פח"ז חובה - פריעת כיסוי ראש האבל, חזרת קרע לאחוריו, זקיפת המטה כדרכה. נתי"ר רשות - נעילת הסנדל, תשימש המטה, רחיצת ידיים ורגלים בחמין בערבית.
- הטעם של שמואל חובה להסיר כיסוי הראש, כיון שלדעתו עטיפת אבילות היא כעטיפת ישמעאלים [עד גומות הלחיים] ובכך יש הוכחה מובהקת לאבילותו בשבת, משא"כ נעילת סנדל רשות, כיון שישנם רבים שהולכים יחפים, אינו ניכר שמשום אבילות. בשם ר' יוחנן: בשבת שלובש מנעלים, מנעליו מוכיחים שאינו נוהג אבילות, ואינו מחויב לפרוע ראשו.

2. עוד אמר שמואל: כל קרע שאינו בשעת חימום, אינו קרע כדין. מה הקשו עליו?

- א. כשאמרו לשמואל שרב נפטר, קרע 12 בגדים מצער, ואמר, הלך אדם שהייתי מפחד ממנו. ור' יוחנן קרע על ר' חנינא 13 בגדים וכו'.
- ותרצו: שונה קריעה על רבנו, כיון שדבריהם מוזכרים, בכל שעה נחשב שעת חימום.
- ב. ברייתא: אבל, הקרע לפניו, ואם מחליף בגדו קורע שוב. [ובשבת הקרע לאחוריו ואם מחליף אינו קורע]. ותרצו: ש'מחליף וקורע' רק באביו ואמו.

3. הקרעים בבגד שמחליף וקורע [על אביו ואמו] האם מתאחין?

- נחלקו אבוה דרב אושעיא ובר קפרא: חד אמר מתאחין. וחד אמר אינם מתאחין.
- רב הושעיא פסק אין מתאחין. ואין מוכרח ששמע כן מאביו, ואביו הסובר מתאחין, שיתכן ששמע מרבו.
- עוד למדנו: אבל בשבת מסתובב בתוך ביתו כשהוא לבוש בבגדו הקרוע. וכן נהג רב יוסף שהתעטף באבילותו בשבת, שסבר, דברים שבצנעא נוהג.

4. תינוק או ילד שמת כיצד נוהגים בהלווייתו ובאבילות עליו?

- בשלושים יום ללידתו: נישא בחיק לבית הקברות ונקבר באשה אחת ושני אנשים, אבל לא באיש אחד ושתי נשים מפני יחוד - ואבא שאול מתיר כיון שעסוק בצערו. אין עומדים עליו בשורה, ואין אומרים עליו ברכת אבלים, תנחומי אבלים.
- מגיל חודש ומעלה. נישא בדלוסקמא - ארון קטן. ר' יהודה אומר: בדלוסקמא גדולה מעט, הנישאת בידיהם של שני בני אדם. עומדין עליו בשורה, אומרים ברכת אבלים, ותנחומי אבלים.
- מגיל 12 חודש: נישא במטה. ולר"ע: רק אם הוא בן שנה ואבריו כבן שנים, או שהוא בן שנים ואבריו כבן שנה.

5. האם משתתף הציבור בצער, קבורה, ניחום, והספד על מות ילד?

- ר' שמעון בן אלעזר: רק תינוק היוצא במיטה רבים מצהיבים [מצטערים] עליו. ר' אלעזר בן עזריה: רק אם הוא ניכר לרבים, רבים מתעסקים עמו. גיל שמספדים - ר"מ בשם ר' ישמעאל: עניים - 3, עשירים - 5. ולר' יהודה בשם ר' ישמעאל: עניים - 5, עשירים - 6, ובני זקנים כבני עניים.
- ואמר רב גידל אמר רב, הלכה כר' יהודה משום ר' ישמעאל.

6. ר' ענני: קבר מתו בערב שבועות ונהג אבילות יום אחד לפני הרגל, עלה לו 14 יום מהשלושים. מדוע?

- היום שנהג נחשב כ-7. ועצרת נחשב כ-7. ר' אמי הקפיד שר' ענני אמר זאת בשם עצמו, ואמר שזה דרשת ר' אלעזר בשם ר' אושעיא, שדרש: בחג המצות ובחג השבועות. מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה, אף חג השבועות.
- רב אויא סבא דרש: מי שנהג אבילות יום אחד קודם ראש השנה, נחשב כ-14 יום.
- והסיק מכך רבינא: אם התחיל אבילות בערב סוכות נחשב 21 יום, שאף שמיני עצרת נחשב.